

Юрій Телячий

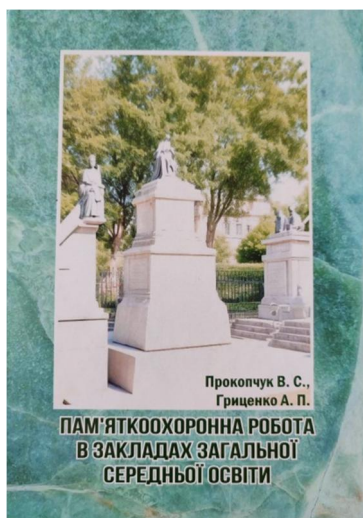
НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ КРАЄЗНАВЦЯ

**Прокопчук В.С., Гриценко А.П. Пам'яткоохоронна робота
в закладах загальної середньої освіти:
навчально-методичний посібник:
2-ге видання: доповнене. Суми, 2024. 136 с.: фото.**

DOI: 10.58407/litopis.240316

© Ю. Телячий, 2024. CC BY 4.0

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0565-2211>

У квітні 2024 р. книжкову полицю краєзнавця поповнив навчально-методичний посібник «Пам'яткоохоронна робота в закладах загальної середньої освіти», підготовлений Віктором Степановичем Прокопчуком, доктором історичних наук, професором і Андрієм Петровичем Гриценком, доктором педагогічних наук, завідувачем кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Лейтмотивом книги є тривога за долю пам'яток історії та культури в умовах війни Росії проти України. На середину березня 2024 р. ЮНЕСКО підтвердила пошкодження або знищення в Україні від початку повномасштабного вторгнення 346 об'єктів історії та культури, у тому числі 127 релігійних об'єктів, 31 музею, 19 скульптурних пам'яток, 14 бібліотек та одного архіву. Найбільше в Донецькій (78), Харківській (55), Київській (38), Луганській (33) та Чернігівській (17) областях.

6 травня 2022 р., о 23-й годині, росіяни ракетою вразили музей Григорія Сковороди у Сковородинівці, був поранений охоронець, згорів дах, вигоріли й кімнати.

*З-під попелу дістали лише статую поета. Російські військові відрпортували:
«Авиаударом ліквідовано Сковородниково»...*

У посібнику в п'яти розділах порушено актуальні проблеми участі школярів під керівництвом педагогів в охороні пам'яток історії та культури.

Ознакою сучасної школи є залучення учнів до науково-пошукової роботи. Враховуючи, що вона здійснюється в рамках шкільного краєзнавства, автори в першому розділі «Шкільне краєзнавство: питання теорії і методології» розкрили суть, основні напрями, форми, принципи й методи цієї праці, адресовані в першу чергу учителям-організаторам шкільної пам'яткоохоронної та пам'яткознавчої роботи. У наступних двох розділах («Історія пам'яткоохоронного руху в Україні», «Законодавство України з питань охорони культурної спадщини») представлено цю галузь прикладання людських зусиль у часовій тягlostі, поетапній, у залежності від історичних обставин, зміні норм і правил її організації.

Головне завдання книги – дати педагогам інструментарій організації шкільної пам'яткоохоронної роботи, реалізації її трьох функцій: пізнавальної, виховної та суспільно корисної. Адже кожна пам'ятка – це матеріалізована історична подія або особистість, що справила помітний вплив на перебіг подій, а отже, має чималий пізнавальний потенціал і вплив на виховання патріотизму, формування національного світобачення. Цьому присвячено четвертий розділ – «Основні напрями, форми і методи використання пам'яток історії і культури в навчально-виховній роботі та залучення здобувачів освіти до їх збереження». Враховуючи, що важливим центром збереження та популяризації історико-культурної спадщини є шкільний музей, в останньому – п'ятому – розділі посібника автори дали методичні поради щодо порядку створення, організації діяльності та використання шкільного музею в реалізації зазначених функцій.

Суттєво доповнюють викладене додатки, зокрема витяги із законів України «Про охорону культурної спадщини» (2000), «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки» (2015), а також «Положення про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, поза-шкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України» (2014). Посібник містить питання для самоконтролю до кожного розділу, навчальні й контрольні тести, понятійно-термінологічний апарат, що може сприяти організації спецкурсу у ВНЗ, які готують фахівців для роботи в закладах загальної середньої освіти, чи гурткових занять.

Посібник схвально сприйнятий науковою громадськістю й підтриманий позитивними рецензіями Олександра Івановича Курка, доктора історичних наук, професора, ректора Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Юрія Васильовича Телячого, доктора історичних наук, професора, президента Хмельницького кооперативного торгово-економічного інституту, голови Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Дмитра Григоровича Омельченка, заступника директора Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді Міністерства освіти і науки України. А також – педагогічним загалом, що спонукало авторів, врахувавши досвід використання посібника в навчально-виховній роботі, зробити його друге доповнене видання.

Дата подання: 15 квітня 2024 р.

Дата затвердження до друку: 21 травня 2024 р.

Цитування за ДСТУ 8302:2015

Телячий, Ю. Рецензія: На книжкову полицю краєзнавця // Прокопчук В.С., Гриценко А.П. Пам'яткоохоронна робота в закладах загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник: 2-ге видання: доповнене. Суми, 2024. 136 с.: фото.. *Сіверянський літопис*. 2024. № 3. С. 170–171. DOI: 10.58407/litopis.240316.

Цитування за стандартом APA

Teliachyi, Yu. (2024). Retsenziia : Na knyzhkovu politsiu kraieznavtsia // Prokopchuk V.S., Hrytsenko A.P. Pamiatkookhoronna robota v zakladykh zahalnoi serednoi osvity: navchalno-metodychnyi posibnyk: 2-he vydannia: dopovnene. Sumy, 2024. 136 s [Review : On the bookshelf of a local lore historian // Prokopchuk V.S., Hrytsenko A.P. Monument protection work in institutions of general secondary education: a study-methodological guide: 2nd edition: supplemented. Sumy, 2024. 136 p.: photos.]. *Siverianskyi litopys – Siverian chronicle*, 3, P. 170–171. DOI: 10.58407/litopis.240316.

